

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.12.2012
COM(2012) 730 final

2012/0344 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse nõukogu 7. mai 1998. aasta määrust (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANeku EESMÄRGID JA TAUST

Nõukogu 7. mai 1998. aasta määruses (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (edaspidi „võimaldamismäärus”)¹, on antud komisjonile riigiabi jõustamise tagamiseks ja haldamise lihtsustamiseks, ilma et see nõrgestaks tema teostatavat järelevalvet, võimalus teatada määruste kaudu, et teatavad riigiabi liigid sobivad kokku ühisturuga ning nende suhtes ei kohaldata seega ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud menetlust. Nendeks liikideks on vähese tähtsusega abi², abi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, abi teadus- ja arendustegevusele, keskkonnakaitsele, tööhõivele ja koolitusele ning abi, mis on kooskõlas kaardiga, mille komisjon on kinnitanud iga liikmesriigi puhul piirkondliku abi andmiseks.

Komisjon märkis riigiabi ajakohastamist käsitlevas 8. mai 2012. aasta teatises³, et riigiabi jõustamisel peaks keskenduma juhtumitele, millel on suurim mõju siseturule. See tähendab ühest küljest rangemat järelevalvet suuremahuliste ja potentsiaalselt moonutavate abimeetmete üle ning teisest küljest nende juhtumite lihtsustatud analüüsi, mille mõju kaubandusele on vaid piiratud ning millel on piiratud võimalus konkurentsi tõsiselt moonutada. Viimase saavutamiseks tuleb läbi vaadata eelkõige nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 reguleerimisalasse kuuluv erandite kord, mille alusel on komisjonil õigus kohaldada grupierandit teatamiskohustuse suhtes ka muudele abiliikidele peale nende, mida käsitletakse juba kehtivas võimaldamismääruses.

Ettepanek lisada võimaldamismäärusesse teatavad uued abiliigid ei tähenda kohest grupierandi kohaldamist kõikidele käsitletavatele abiliikidele ega tähenda seda, et kõikidele ühte liiki kuuluvatele abimeetmetele kohalduks täielikus mahus grupierand. Pigem võimaldab see komisjonil grupierandeid järk-järgult kohaldada, kuni saadud kogemused on piisavad võimaldamaks määratleda selged tingimused teatavate abimeetmete kokkusobivuse kohta, tagades piiratud mõju konkurentile ja liikmesriikide vahelisele kaubandusele. Sama lähenemisviisi järgitakse kehtivas võimaldamismääruses: esimesed grupierandid kohaldati 2001. aastal (koolitusabi, VKEdele antud abi), samas kui muudele abiliikidele kohaldati esimesed erandid alles hilisemas faasis, kui oli juba kogutud piisavaid kogemusi (tööhõivealane abi 2002. aastal, regionaalabi 2006. aastal ning abi teadus- ja arendustegevuseks ja keskkonnaabi 2008. aastal seoses üldise grupierandi määruse vastuvõtmisega⁴). Tulevikus võib osutuda vajalikuks võimaldamismääruse sagedasem läbivaatamine, eelkõige seepärast, et võtta nõuetekohaselt arvesse siseturu arenguks vajalikke ja sellega sobivaid investeeringuid, nähtudes saadud kogemustest. Pärast mitmeaastase finantsraamistiku kohta tehtud otsust hindab komisjon viivitamata ka võimalust lihtsustada riigiabimenetlusi projektide puhul, mida kaasrahastatakse ELi struktuuripoliitika kaudu.

¹ EÜT L 142, 14.5.1998, lk 1.

² Teatamiskohustusest loobumise võimalus on nähtud ette määruse (EÜ) nr 994/98 artikliga 2.

³ COM(2012) 209 final.

⁴ Komisjoni 6. augusti 2008. aasta määrus (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus) (ELT L 214, 9.8.2008, lk 3).

Võimaldamismäärusesse lisamiseks esitatud uued abiliigid

- *Riigiabi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks*

Nõukogu määruse nr 994/98 alusel on komisjonil õigus erandimäärust kohaldada kõikidele VKEdele antava riigiabi liikidele. Sellest lähtuvalt võiks komisjon kohaldada grupierandit VKEdele kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks antud riigiabi suhtes juba kehtiva võimaldamismääruse alusel, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 167. Sellise erandi kasutamine jääks aga piiratuks, kuna riigiabi saajateks on enamasti suurettevõtted, eriti just filmi- ja audiovisuaalsektoris. Kuigi tegemist on tavaliselt ühetaoliste juhtumitega, millele antavad abisummad on piiratud, tekitaks nende käsitlemine nii komisjonile kui ka liikmesriikidele olulise lisakoormuse.

Niipea kui nimetatud abiliik on lisatud võimaldamismäärusesse, saab komisjon kohaldada grupierandit näiteks meetmetele, mis vastavad läbivaadatud kinoteatise tingimustele, või kultuuripärandi säilitamise ja kultuuri edendamise meetmetele, millel on kaubandusele üldiselt ainult piiratud mõju (nt palju eraldiseisvaid teatise ehitismälestiste või monumentide restaureerimise kohta).

Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks muuta nii, et see hõlmaks ka kõnealust riigiabi liiki.

- *Riigiabi loodusõnnetuste puhul*

Käsitledes loodusõnnetuste tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamiseks antud riigiabi, nagu eespool selgitatud, on nõukogu määruse nr 994/98 alusel komisjonil õigus vabastada teatamiskohustusest VKEdele antav riigiabi, kuid sama ei võimaldata suurettevõtetele. Grupierandi kohaldamine loodusõnnetuste puhul antavale abile võimaldaks liikmesriikidel loodusõnnetuse toimumise korral kiiresti reageerida, et loodusõnnetuse tagajärjel tekkinud kahjusid hüvitada.

Komisjon on vahepeal saanud sedalaadi abi andmise osas piisavaid kogemusi ning on võimeline määratlema selged kokkusobivuse eeltingimused. Juhul kui abi on selgelt määratletud, piirnedes otseselt loodusõnnetuse tagajärjel tekkinud materiaalse kahju ja sõltumatu asutuse poolt kinnitatud summaga, on teatamiskohustusest vabastamine õigustatud. Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks muuta nii, et see hõlmaks nimetatud riigiabi liike isegi suurettevõtete puhul.

- *Riigiabi seoses teatavate halbade ilmastikutingimustega kalandusvaldkonnas*

Liikmesriigid on samuti kohustatud komisjoni teavitama kalandusvaldkonnas teatavate halbade ilmastikutingimuste tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamisega seotud riigiabikavadest. Nimetatud valdkonnas antud toetuste summad on üldiselt piiratud ja on võimalik määratlema selged kokkusobivustingimused. Nõukogu määruse nr 994/98 alusel on komisjonil õigus teatamiskohustusest vabastada üksnes sellisel juhul, kui abi antakse VKEdele. Kuid ka kalandusvaldkonna suurettevõtteid võivad mõjutada halvad ilmastikutingimused.

Komisjon on vahepeal saanud sedalaadi abi andmise osas piisavaid kogemusi ning on võimeline määratlema selged kokkusobivuse tingimused. Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks muuta nii, et see hõlmaks ka kõnealust riigiabi liiki.

- *Innovatsiooni jaoks antav riigiabi*

Nõukogu määrus (EÜ) nr 994/98 hõlmab selgesõnaliselt teadus- ja arendustegevust, kuid mitte innovatsiooni. Innovatsioonist on vahepeal saanud juhtalgatuse „Innovaatiline liit” raames ELi eesmärk. Näiteks teenuste valdkonnas protsessi- ja organisatsiooniinnovatsiooni jaoks antav abi ning innovatsiooniklastritele antav abi ei ole, juhul kui ettenähtud tingimustest kinni peetakse, kuigi moonutav. Abi toodete ja tehnoloogia uuendamiseks, sealhulgas katseprojektide ja prototüüpide toetus, on juba sätestatud grupierandi määruse artikliga 30. Seega tuleks nõukogu määrust nr 994/98 muuta nii, et innovatsiooni jaoks antavale riigiabile saaks tulevikus kohaldada erandit.

- *Metsandusele ja I lisas nimetatud toidusektori toodete edendamiseks antav riigiabi*

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 42 kohaldatakse konkurentsieeskirju põllumajandussaaduste tootmise ja nendega kauplemise suhtes ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt määratud ulatuses. Kuid teatavad meetmed, mida ELi toimimise lepingu artikkel 42 ei hõlma ja mille suhtes kehtivad seega üldised konkurentsieeskirjad, on hõlmatud maaelu arengu programmidega või võetakse neid I lisas nimetatud toidusektori toodete edendamise ja reklaami eesmärgil ning nende suhtes kehtivad riigiabi eeskirjade alusel teatavad kokkusobivuse tingimused. See kehtib eeskätt metsandusele antava riigiabi ja I lisas nimetatud toidusektori toodete edendamise kohta. Seni oli võimalik nimetatud abiliigi suhtes kohaldada grupierandit ainult juhul, kui see hõlmas VKEsid. Arvestades laiaulatuslikku kogemustepagasit seoses nimetatud meetmeliikidega, mis võimaldab määratleda selged kokkusobivuse tingimused, tuleks nõukogu määrust (EÜ) nr 994/98 muuta nii, et nimetatud riigiabi liikidele oleks tulevikus võimalik kohaldada erandit.

- *Riigiabi mere bioloogiliste ressursside kaitseks*

Vastavalt nõukogu 27. juuli 2006. aasta määruse nr 1198/2006 (Euroopa Kalandusfondi kohta) artiklile 7⁵, kohalduvad austamislepingu artiklid 107, 108 ja 109 abile, mida liikmesriigid annavad kalandussektori ettevõtetele, välja arvatud liikmesriikide poolt vastavalt määrusele (EÜ) nr 1198/2006 tehtud maksed. Täiendaval riigiabil mere bioloogiliste ressursside kaitseks on üldiselt piiratud mõju liidusisesele kaubandusele, see aitab kaasa ELi üldeesmärkide saavutamisele kalandus- ja merenduspoliitika valdkonnas ning ei põhjusta tõsist konkurentsimoonutust. Lisaks sellele on toetuste summad üldiselt piiratud. Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks muuta nii, et nimetatud riigiabi liikidele oleks tulevikus võimalik kohaldada erandit.

- *Harrastusspordi jaoks antav riigiabi*

Kui märkimisväärne arv harrastusspordiga seotud juhtumeid isegi ei kujuta endast riigiabi, siis teatavatel harrastusspordiga seotud juhtumitel on tavaliselt piiratud mõju liidusisesele kaubandusele ning need ei põhjusta tõsist konkurentsimoonutust; lisaks sellele on toetuste summad tavaliselt piiratud. Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks muuta nii, et nimetatud riigiabi liikidele oleks tulevikus võimalik kohaldada erandit.

- *Äärealade elanikele transpordi jaoks antav sotsiaalabi*

⁵ ELT L 223, 15.8.2006, lk 1.

Transpordivaldkonnas on juba olemas teatavad eeskirjad, eelkõige nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb üldist majandushuvi pakkuvate reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel.

Kuid puuduvad teatavad eeskirjad õhu- ja meretranspordile antava abi kohta. Komisjon on kõnealustes sektorites saanud piisavaid kogemusi üldiste kokkusobivuse tingimuste määramiseks äärealade elanikele transpordi jaoks sotsiaalabi andmiseks (peamiselt ELi mandririikide äärepoolseimad piirkonnad ja saared/poolsaared, mis on saartega samastatud). Nimetatud abi on tavaliselt suhteliselt väike ning ei põhjusta märkimisväärset konkurentsimoontust. Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks muuta nii, et nimetatud riigiabi liigile oleks tulevikus võimalik kohaldada erandit.

- *Riigiabi transpordisektorile vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 93*

Määruse nr 1370/2007 artikliga 9 vabastatakse praegu ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikega 3 sätestatud teatamiskohustusest avaliku teenindamise hüvitised avalike reisijateveoteenuste osutamiseks või nimetatud määruse kohaselt üldeeskirjadega kehtestatud tariifikohustuste täitmiseks.

Lissaboni lepinguga loodud ja ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikega 4 ja artikliga 109 sätestatud nõukogu ja komisjoni vahelise pädevuse jaotumise kohaselt määratleb nõukogu riigiabi liigid, mis vabastatakse teavitamiskohustusest, aga komisjon võtab seoses nimetatud eranditega vastu üksikasjalikud eeskirjad. Selleks et viia vabastus teatamiskohustusest avaliku teenindamise hüvitiste puhul kõnealuste sätetega vastavusse, tuleks nimetatud kategooria lisada nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 reguleerimisalasse. Määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikkel 9 peaks kaotama kehtivuse kuus kuud pärast komisjoni poolt seoses nimetatud riigiabi kategooriaga vastu võetud määruse jõustumist. Komisjon eeldab praegu, et selline grupierand kordab sisult praegust erandit, välja arvatud ulatuses, milles määrust nr 1370/2007 muudetakse raudteesektoris kavandatud õigusaktide ettepanekutega.

- *Riigiabi teatavatele lairibataristutele*

Viimastel aastatel on komisjon saanud palju kogemusi abi andmisel lairibasektorile ja koostanud suunised. Sellele tuginedes saab komisjon määratleda selged kokkusobivuse tingimused, mis lubavad eritingimuste alusel kohaldada grupierandit teatavatele lairibataristutele. See kehtib abi suhtes, mis hõlmab lairibaühenduse põhivõrke piirkondades, kus puudub lairibataristu ja kus sellise taristu väljaarendamine lähitulevikus on ebatõenäoline (nn valged piirkonnad) ning väikeste üksikabimeetmete suhtes, mis hõlmavad väga kiireid järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude nn valgetes piirkondades.

Lisaks sellele kohalduks grupierand lairibaühenduse rajatistele ning passiivsele lairibataristule. Lairibaühenduse rajatistele antud toetus kujutab endast abi siis, kui seda antakse sihtotstarbelisele telekommunikatsioonitaristule (kaablikanalisisatsioon). Passiivne lairibataristu hõlmab nii kaablikanalisisatsiooni kui ka pimekiude. Selline abi soodustab konkurentsi, kuna taristut saavad kasutada erinevad operaatorid (püsivõrk, traadita võrk, mobiilside), sellel puudub eelnevalt kindlaks määratud juurdepääsuõigus või kasutatav tehnoloogia ning taristu on tavaliselt riigiasutuse omandis, kelle huvides ei ole operaatorite vahel vahet teha. Grupierandi kohaldamine lairibaühenduse rajatistele ja passiivsele lairibataristule kiirendaks investeeringuid, kuna sageli eelistavad (väikesed) kohalikud asutused anda toetust sel viisil, mitte võtta vastu lairibaühendust käsitlevad kavad ja täita

laiaulatuslikke riigiabi andmise tingimusi. Komisjon on juhtumite põhjal saanud passiivsetele taristutele abi andmise valdkonnas piisavaid kogemusi. Grupierandi kohaldamine võib kaasa tuua selle kasvava kasutamise maapiirkondades, kus olemasolev passiivne taristu ei ole asjakohane.

Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks muuta nii, et nimetatud riigiabi liikidele oleks tulevikus võimalik kohaldada erandit.

Grupierandi raames antud abi liikide eristamine

Artikli 1 lõike 2 punktis c on sätestatud, et iga grupierandi raames antud abi liigi puhul peaksid piirmäärad olema „väljendatud kas abi osatähtsusena kõigi abikõlblike kulutuste suhtes või maksimaalse abisummana”.

Uute riigitoetuste vormide, nagu finantskorraldusvahendite või riskikapitali erivormide väljaarendamist arvesse võttes leiab komisjon, et piirmäärade sätestamist tuleks ajakohastada, lisamaks võimaluse grupierandi kohaldamiseks ka nimetatud uutele riigitoetuste vormidele. Seega peaks olema võimalik piirmäärasid määratleda mitte ainult abi osatähtsuse või maksimaalse abisummana, vaid ka maksimaalse riigi toetuse tasemenä, sõltumata sellest, kas ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses saab toetust määratleda riigiabina või mitte. Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks vastavalt muuta.

Läbipaistvussätted

Määruse nr 994/98 artikli 3 lõikes 2 on sätestatud: „selliste määrustega vabastatud abisüsteemide rakendamisel või süsteemiväliste üksiktoetuste andmisel edastavad liikmesriigid komisjonile selliste abisüsteemide või vabastatud abisüsteemide väliste üksiktoetuste kohta kokkuvõtliku teabe *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldamiseks”.

1998. aastal, kui määrus nr 994/98 vastu võeti, peeti kõige kohasemaks avaldada kõnealused kokkuvõtted EÜTs. Kuna aga ametlike keelte arv on suurenenud ning sidevahendid on edasiarenenud, suurendaks kokkuvõtete avaldamine komisjoni veebisaidil läbipaistvust, lühendaks avaldamistähtaegu ning vähendaks halduskoormust, kuna huvitatud isikutel, eriti ettevõtetel, on nüüd ELT asemel sama lihtne vaadata teavet komisjoni veebisaidilt.

Eespool nimetatud kokkuvõtete avaldamise kohustus ELTs tuleks seega asendada kohustusega avaldada need komisjoni veebisaidil. Nõukogu määrust nr 994/98 tuleks vastavalt muuta.

Sätted grupierandimääruste vastuvõtmise menetluse kohta komisjonis

Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 artiklile 8 peab komisjon konsulteerima riigiabi nõuandekomiteega, enne iga grupierandi määruse eelnõu avaldamist. Komisjon leiab, et andmaks huvitatud isikutele võimaluse esitada märkusi ning tagamaks seeläbi suurema läbipaistvuse, tuleks määruse eelnõu avaldada samaaegselt nõuandekomiteega toimuva konsulteerimisega.

Arvestades uute sidevahendite edasiarengut, usub komisjon, et kõige kiirem ja tõhusam viis määruse eelnõu avaldamiseks on ELT asemel komisjoni veebisaidil. See annab huvitatud isikutele parema võimaluse märkuste esitamiseks ning vähendab halduskoormust ja viivitusi.

Nõukogu määruse nr 994/98 artikli 8 eespool nimetatud sätteid tuleks vastavalt muuta.

2. KOOSKÕLA EUROOPA LIIDU MUUDE TEGEVUSPÕHIMÕTETE JA EESMÄRKIDEGA

Käesolev ettepanek on võtmeelement riigiabi ajakohastamises, mis algatati komisjoni poolt 8. mai 2012. aasta⁶ komisjoni teatisega, milles esitati ulatuslik riigiabi reformimise programm. Ettepanek peaks aitama kaasa liidu üldiste eesmärkide saavutamisele, eelkõige eesmärgile keskenduda riigiabi jõustamisel nendele juhtumitele, millel on suurim mõju siseturule ja ELi strateegiale „Euroopa 2020”, et toetada majanduskasvu tugevdatud, dünaamilisel ja konkurentsivõimelisel siseturul.

Nimetatud strateegia eesmärkide saavutamiseks teeb komisjon ettepaneku suurendada nende abiliikide arvu, millele võib kohaldada teatamiskohustusest vabastamist, vähendades seeläbi bürokraatiat ning nende abimeetmete hulka, millel lasub teatamiskohustus. Nende abiliikide ja kavandatavate grupierandite alusel saaks määratleda kokkusobivuse tingimused nende abiliikide jaoks, mis tõepoolest aitavad kaasa ELi strateegia „Euroopa 2020”eesmärkide saavutamisele.

3. ÕIGUSLIKUD ASPEKTID

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 109, millega antakse nõukogule õigus võtta vastu asjakohaseid määrusi, et määrata eelkõige kindlaks tingimused, mille puhul kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3, ja abi liigid, mis on nimetatud menetlusest vabastatud. Nõukogu teeb otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

• Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

Ettepanek tehakse liidu ainupädevusse kuulavas valdkonnas. Subsidiaarsuse põhimõtet seetõttu ei kohaldata.

⁶ COM(2012) 209 final.

Käesolev algatus ei lähe oma eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale ja vastab seega proportsionaalsuse põhimõttele.

- **Õigusakti valik**

Kavandatud õigusakt: määrus.

Määrus on ainus kohane õigusakt määruse (EÜ) nr 994/98 muutmiseks.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta liidu eelarvet negatiivselt.

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse nõukogu 7. mai 1998. aasta määrust (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveeteenuse osutamist raudteel ja maanteel

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 109,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,⁷

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,⁸

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁹

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 7. mai 1998. aasta määruses (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes¹⁰, antakse komisjonile õigus teatada määruste kaudu, et teatavad abi eriliigid sobivad kokku siseturuga ning nende suhtes ei kohaldata teatamiskohustust asutamislepingu artikli 108 lõike 3 tähenduses.
- (2) Määrusega (EÜ) nr 994/98 on komisjonile antud õigus kooskõlas asutamislepingu artikliga 107 tunnistada teatavatel tingimustel väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (edaspidi „VKEd”), teadus- ja arendustegevuseks ning keskkonnakaitseks antav abi, tööhõivealane abi, koolitusabi ning abi, mis on kooskõlas kaardiga, mille komisjon on regionaalabi andmiseks kinnitanud igale liikmesriigile, siseturuga

⁷ ELT C [...], [...], lk.

⁸ ELT C [...], [...], lk.

⁹ ELT C [...], [...], lk.

¹⁰ EÜT L 142, 14.5.1998, lk 1

kokkusobivaks ja selle suhtes ei pea kohaldama asutamislepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustust.

- (3) Määrus (EÜ) nr 994/98 lubab komisjonil teatamiskohustusest vabastada teadus- ja arendustegevusele, kuid mitte innovatsioonile antava abi. Innovatsioonist on vahepeal saanud ühe Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuse „Innovaatiline liit” raames liidu poliitikaprioriteet. Lisaks sellele on paljud innovatsioonile antavad abimeetmed suhteliselt väikese mahuga ning ei põhjusta märkimisväärset konkurentsimoontust.
- (4) Liikmesriigid on praegu kohustatud komisjonile teatama kultuuri edendamise ja kultuuripärandi säilitamise sektori kõikidest riigiabikavadest. Määruse (EÜ) nr 994/98 alusel on komisjonil õigus kohaldada erandit VKEdele antavale abile, kuid nimetatud teatamiskohustusest vabastamise kasutamine kultuurisektoris on piiratud, kuna abisaajad on sageli suurettevõtted. Ometi ei tekita väikesed kultuuri edendamise ja kultuuripärandi säilitamise projektid, isegi kui nende teostajaks on suurettevõtte, tavaliselt olulisi moonutusi ning hiljutised juhtumid on näidanud sellise abi piiratud mõju kaubandusele.
- (5) Liikmesriigid on samuti kohustatud komisjonile teatama loodusõnnetuste tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamisega seotud riigiabikavadest. Nimetatud valdkonnas antud toetuste summad on üldiselt piiratud ja on võimalik määratleda selged kokkusobivustingimused. Nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 alusel on komisjonil õigus teatamiskohustusest vabastada üksnes sellisel juhul, kui abi antakse VKEdele. Aga ka suurettevõtted võivad loodusõnnetuse tagajärjel kahjustusi saada. Komisjoni kogemustest nähtub, et selline abi ei tekita üldiselt olulisi moonutusi ning tuginedes saadud kogemustele on võimalik määratleda selged kokkusobivuse tingimused.
- (6) Liikmesriigid on samuti kohustatud komisjonile teatama kalandusvaldkonnas teatavate halbade ilmastikutingimuste tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamisega seotud riigiabikavadest. Nimetatud valdkonnas antud toetuste summad on üldiselt piiratud ja on võimalik määratleda selged kokkusobivustingimused. Nõukogu määruse nr 994/98 alusel on komisjonil õigus teatamiskohustusest vabastada üksnes sellisel juhul, kui abi antakse VKEdele. Kuid ka kalandusvaldkonna suurettevõtteid võivad mõjutada halvad ilmastikutingimused. Komisjoni kogemustest nähtub, et selline abi ei tekita üldiselt olulisi moonutusi ning tuginedes saadud kogemustele on võimalik määratleda selged kokkusobivuse tingimused.
- (7) Kooskõlas asutamislepingu artikliga 42 ei kohaldata riigiabi eeskirju teatavatel tingimustel teatavate asutamislepingu I lisas nimetatud põllumajandustooteid edendavate abimeetmete suhtes. Kuid artiklit 42 ei kohaldata metsandusele antavale riigiabi ega I lisas nimetatud toodete suhtes. Seega kohaldatakse praegu määrusega (EÜ) nr 994/98 metsandusele ja I lisas nimetatud toidusektori toodete edendamiseks antava abi suhtes erandit ainult juhul, kui see hõlmab VKEsid. Komisjonil peaks olema võimalus kohaldada erandit maaelu arengu programmide raames metsandusele ning ka I lisas nimetatud toidusektori toodete edendamiseks ja reklaamiks antavate teatavate abiliikide suhtes, mille puhul on komisjoni kogemustest nähtudes konkurentsimoontused piiratud ja võimalik määratleda selged kokkusobivuse tingimused.

- (8) Vastavalt nõukogu 27. juuli 2006. aasta määruse nr 1198/2006 (Euroopa Kalandusfondi kohta¹¹) artiklile 7, kohalduvad asutamislepingu artiklid 107, 108 ja 109 abile, mida liikmesriigid annavad kalandussektori ettevõtetele, välja arvatud liikmesriikide poolt vastavalt määrusele (EÜ) nr 1198/2006 tehtud maksed. Täiendaval riigiabil mere bioloogiliste ressursside kaitseks on üldiselt piiratud mõju liidusisesele kaubandusele, see aitab kaasa ELi üldeesmärkide saavutamisele kalandus- ja merenduspoliitika valdkonnas ning ei põhjusta tõsist konkurentsimoontonust. Antud toetuste summad on üldiselt piiratud ja on võimalik määratleda selged kokkusobivustingimused.
- (9) Harrastusspordi sektoris on riiklikel toetusmeetmetel juhul, kui need kujutavad endast abi, tavaliselt piiratud mõju liidusisesele kaubandusele ning need ei põhjusta tõsist konkurentsimoontonust. Toetuste summad on tavaliselt samuti piiratud. Saadud kogemustele tuginedes on võimalik määratleda selged kokkusobivustingimused, tagamaks, et harrastusspordile antud abi ei tekitaks olulisi moonutusi.
- (10) Seoses õhu- ja meretranspordile antava abiga nähtub komisjoni kogemustest, et äärealade elanikele transpordi jaoks antud sotsiaalabi, kui sellist abi antakse ilma asjaomaste transpordiettevõtjate päritolul põhineva diskrimineerimiseta, ei tekita olulisi moonutusi ning on võimalik määratleda selged kokkusobivustingimused.
- (11) Seoses abiga maantee-, raudtee- ja siseveeteede transpordile, sätestatakse asutamislepingu artiklis 93, et abi, mis vastab transpordi koordineerimise vajadusele või kujutab endast avalike teenuste hulka kuuluvate teatavate kohustuste täitmise kulude hüvitamist, tunnistatakse asutamislepinguga kokkusobivaks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse nr 1370/2007 (mis käsitleb avaliku reisijateveeteenuse osutamist raudteel ja maanteel¹²) artikliga 9 vabastatakse praegu asutamislepingu artikli 108 lõikega 3 sätestatud teatamiskohustusest avaliku teenindamise hüvitised avalike reisijateveeteenuste osutamiseks või määruse (EÜ) nr 1370/2007 kohaselt üldeeskirjadega kehtestatud tariifkohustuste täitmiseks. Selleks et käsitleda riigiabi valdkonnas grupierandi määrust ühtlustatud viisil ja kooskõlas asutamislepingu artikli 108 lõikega 4 ja artikliga 109 ettenähtud menetlustega, tuleks asutamislepingu artiklis 93 viidatud transpordi koordineerimiseks või avalike teenuste hulka kuuluvate teatavate kohustuste täitmise kulude hüvitamiseks antav abi lisada nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 reguleerimisalasse. Määruse nr 1370/2007 artikkel 9 tuleb seega välja jätta kuus kuud pärast seda, kui on jõustunud nimetatud riigiabi kategooriat käsitlev komisjoni poolt vastu võetud määrus.
- (12) Lairibaühendusele antava abi valdkonnas on komisjon viimastel aastatel saanud palju kogemusi ning on koostanud suunised¹³. Komisjoni kogemusest nähtub, et abi teatavat liiki lairibataristutele ei moonuta konkurentsi märkimisväärselt ning grupierandi kohaldamine võib kasulikuks osutuda, juhul kui on täidetud teatavad kokkusobivuse tingimused. See kehtib abi suhtes, mis hõlmab lairibaühenduse põhivõrke piirkondades, kus puudub lairibataristu ning kus sellise taristu väljaarendamine lähitulevikus on ebatõenäoline (nn valged piirkonnad) ning väikeste üksikabimeetmete suhtes, mis hõlmavad väga kiireid järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke piirkondades,

¹¹ ELT L 223, 15.8.2006, lk 1.

¹² ELT L 315, 3.12.2007, lk 1

¹³ Ühenduse suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga (ELT C 235, 30.9.2009, lk 7)

kus puudub järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu taristu ja kus sellise taristu väljaarendamine lähitulevikus on ebatõenäoline. Sama kehtib ka lairibaühenduse rajatistele ning passiivsele lairiba taristule antud abi suhtes, millega seoses komisjon on juhtumite põhjal saanud palju kogemusi ja mille puhul on võimalik määratleda selged kokkusobivuse tingimused.

- (13) Seega tuleks määruse (EÜ) nr 994/98 reguleerimisala laiendada sellistele abiliikidele.
- (14) Määruses (EÜ) nr 994/98 sätestatu kohaselt peaksid iga abiliigi jaoks, mille suhtes komisjon võtab vastu grupierandi määruse, olema piirmäärad väljendatud kas abi osatähtsusega kõigi abikõlblike kulutuste suhtes või maksimaalse abisummana. Nimetatud tingimus raskendab grupierandi kohaldamist teatavat liiki riigiabi meetmetele, mida nende eripära tõttu ei saa väljendada abi osatähtsusega või maksimaalse abisummana, nagu näiteks finantskorraldusvahendid või teatavad meetmete liigid riskikapitaalinvesteeringute edendamiseks. Seda eelkõige seetõttu, et sellised keerulised meetmed võivad hõlmata erinevatel tasanditel antavat toetust (otsesed abisaajad, vahetasandi abisaajad, kaudsed abisaajad). Arvestades selliste meetmete kasvavat tähtsust ja panust liidu eesmärkide saavutamisse, peaks sellistele meetmetele erandi kohaldamine olema paindlikum. Seega peaks piirmäärasid olema võimalik määratleda riigi toetuse maksimaalse abisummana, olenemata sellest, kas abi saab määratleda riigiabina või mitte.
- (15) Määruses (EÜ) nr 994/98 sätestatu kohaselt peab iga liikmesriik esitama kokkuvõtte teabest erandimäärusega hõlmatud abi ja selle rakendamise kohta. Nimetatud kokkuvõtete avaldamine on oluline liikmesriikide poolt vastu võetud meetmete läbipaistvuse tagamiseks. Kokkuvõtete avaldamine *Euroopa Ühenduste Teatajas* oli määruse (EÜ) nr 994/98 vastuvõtmise ajal meetmete läbipaistvuse tagamiseks tõhusaim vahend. Kuid võttes arvesse elektrooniliste sidevahendite edasiarengut, on kokkuvõtete avaldamine komisjoni veebisaidil nii kiirem kui ka tõhusam lahendus, suurendades läbipaistvust huvitatud isikute jaoks. Seega tuleks kõnealused kokkuvõtted avaldada *Euroopa Liidu Teataja* asemel komisjoni veebisaidil.
- (16) Samuti vaatas riigiabi nõuandekomitee läbi määruste eelnõud ja muud dokumendid, mis vastavalt määrusele (EÜ) nr 994/98 tuleks avaldada *Euroopa Liidu Teataja* asemel komisjoni veebisaidil, et tagada suurem läbipaistvus ning vähendada halduskoormust ja avaldamisviivitusi.
- (17) Määruse (EÜ) nr 994/98 artiklis 8 sätestatud konsulteerimismenetluse kohaselt tuleb enne määruse eelnõu avaldamist konsulteerida riigiabi nõuandekomiteega. Läbipaistvuse suurendamiseks tuleks määruse eelnõu avaldada Internetis samal ajal, kui komisjon konsulteerib esmakordselt nõuandekomiteega.
- (18) Määrust (EÜ) nr 994/98 tuleks seega vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 994/98 muudetakse järgmiselt:

- (1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

(a) lõike 1 punkt a) asendatakse järgmisega:

„a) abi:

- i) väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele;
- ii) teadus- ja arendustegevusele ning innovatsioonile
- iii) keskkonnakaitsele;
- iv) tööhõivele ja koolitusele;
- v) kultuuripärandi säilitamisele ja muinsuskaitsele
- vi) loodusõnnetuse tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamisele;
- vii) teatavate halbade ilmastikutingimuste tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamisele kalandusvaldkonnas;
- viii) metsandusele ja I lisas nimetatata toidusektori toodete edendamisele;
- ix) mere bioloogiliste ressursside kaitseks;
- x) harrastusspordile;
- xi) äärealade elanikele transpordi jaoks, kui tegemist on sotsiaalabiga ning seda antakse ilma asjaomaste transpordiettevõtjate päritolul põhineva diskrimineerimiseta;
- xii) transpordi koordineerimiseks või avalike teenuste hulka kuuluvate teatavate kohustuste täitmise kulude hüvitamiseks, vastavalt asutamislepingu artiklile 93;
- xiii) lairibataristu põhivõrkudele või väikestele üksikabimeetmetele, mis hõlmavad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke piirkondades, kus selline taristu puudub või on sellise taristu väljaarendamine lähitulevikus ebatõenäoline; ja lairibaühenduse rajatistele ning passiivsele lairibataristule.”

(b) lõike 2 punkt c) asendatakse järgmisega:

„c) piirmäärad, mis on väljendatud kas abi osatähtsusena kõigi abikõlblike kulutuste suhtes või maksimaalse abisummana või maksimaalse riigi toetuse tasemena;”

(2) Artikli 3 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„Selliste määrustega vabastatud abisüsteemide rakendamisel või süsteemiväliste üksiktoetuste andmisel edastavad liikmesriigid komisjonile selliste abisüsteemide või vabastatud abisüsteemide väliste üksiktoetuste kohta kokkuvõtliku teabe komisjoni veebisaidil avaldamiseks.”

(3) Artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

(a) lõike 1 punkt a) asendatakse järgmisega:

„a) samaaegselt mis tahes määruse eelnõu avaldamisega kooskõlas artikliga 6;”

(b) lõike 2 teine lause asendatakse järgmisega:

„Läbivaatamisele tulevad eelnõud ja dokumendid lisatakse koosoleku teatele ning need võib avaldada komisjoni veebisaidil.”

Artikkel 2

Määrust (EÜ) nr 1370/2007 muudetakse järgmiselt:

Artikkel 9 jäetakse nimetatud määrusest välja kuus kuud pärast seda, kui on jõustunud komisjoni poolt vastuvõetud määrus, milles käsitletakse nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 artikli 1 punkti a alapunktis xii, osutatud riigiabi kategooriat .

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kahekümnnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*